Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL.CV. №22 TUESDAY, FEBRUARY 3, 1998 PARSIPPANY and NEW YORK CENTS 75 -ЦЕНТІВ ПАРСИППАНІ І НЮ ЙОРК ВІВТОРОК, 3-го ЛЮТОГО 1998 р. Ч.22 РІК CV

УРП ЗВИНУВАТИЛА ПРЕЗИДЕНТА У ДЕРЖАВНІЙ ЗРАДІ

Київ (УНІАР). — Українська Республіканська Партія, аналізуючи політику Президента України щодо Російської Федерації, прийшла до висновку, що Леонід Кучма порушив статті Кримінального кодексу про державну зраду і недбалість, повідомила 29-го січня УНІАР.

„Я не проти дружби України з Росією, але замість дружби нам пропонують лише папірець із символом дружби", — заявив на пресконференції голова УРП Богдан Ярошинський.

Як відомо, 14-го січня Верховна Рада великою більшістю голосів ратифікувала договір з Росією, який Л. Кучма і його російський колега Борис Єльцин підписали в травні. Угода викликала протест лише в небагатьох правих депутатів. Очікується, що в лютому цей договір ратифікує і Державна дума Росії. Російський Уряд вже висловив задоволення рішенням парламенту України.

Б. Ярошинський сказав, що завдяки лише „нульовому варіантові" у вирішенні питання про правонаступництво щодо зовнішнього боргу і активів колишнього СССР, Україна втратила 40 блн. дол. А внаслідок угоди про умови імпорту російського газу, ціна імпортованого газу „на третину перевищує нормальну світову".

За його словами, це ж стосується і пакету угод щодо Чорноморської фльоти. При розподілі фльоти Україна отримала найбільш застарілe обладнання, а угода про перебування Чорноморської фльоти Росії затвердила перебування на українській території чужоземних військ.

На думку Б. Ярошинського, всі зазначені угоди були платнею, яку Москва отримала за укладання угоди про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною і Росією.

Голова партії заявив, що на початку наступної парляментарної сесії УРП виступить ініціятором початку процедури оскарження Президента.

Ліві партії діятимуть об'єднано

Київ(Р.Р.). — У п'ятницю, 30-го січня, в газеті „Голос України" надруковано спільну заяву лідерів трьох партій України: Комуністичної — Петра Симоненка, Соціялістичної — Олександра Мороза та Селянської — Сергія Довгаря.

Поінформувавши, що діють за уповноваженням керівних органів, автори документу заявляють, що у виборах депутатів України всіх рівнів їхні партії діють узгоджено задля того, „щоб завдати поразки правлячому антинародному режимові", завоювати більшість у новому складі Верховної Ради та органів місцевого самоврядування. Вони також ставлять за мету повернути владу трудовому народові, усунувши від неї нову буржуазію. Всі три партії зобов'язалися не боротися одна з одною перед виборами, а у новій Верховній Раді створити спільну коаліцію для захисту інтересів трудового люду. В разі дискримінації з боку влади чи інших партій, захищатимуть одна одну.

„Наша заява відкрита для підписання представниками інших об'єднань громадян, які поділяють викладені в ній засади і на виборах голосуватимуть за наші партії. Закликаємо громадян України підтримати у наступних виборах представників лівих сил. Діючи разом, ми переможемо! Діючи згуртовано, ми встановимо владу трудівників! Діючи спільно, ми врятуємо Україну та її народ!" — пишуть автори заяви.

ЗСА закликає Україну до активніших реформ

Київ. — Якщо Україна хоче досягти давно очікуваного економічного піднесення, вона повинна „діяти агресивно" у впровадженні розпочатих реформ, скерованих на пожвавлення інвестицій, сказав 30-го січня радник Департаменту торгівлі ЗСА Ян Каліцкі, який прибув до Києва на чолі торговельної делегації.

Я. Каліцкі зазначив, що у час фінансової нестабільности у світі Україна усвідомлює потребу рішучих кроків. Він висловив задоволення нещодавнім рішенням Президента Леоніда Кучми зменшити дефіцит державного бюджету і зауважив, що українській Уряд починає вживати заходів для дерегуляції економіки, скорочення біюрократії і збільшення приватизації підприємств.

Разом з тим він сказав, що в Україні існують значні перешкоди для торгівлі й інвестицій. „Ми заохочуємо Україну провести необхідні структурні реформи, які є основою для кращих умов підприємництва", — зазначив він.

Свою розмову з журналістами Я. Каліцкі мав після закінчення дводенного засідання комітету торгівлі й інвестицій, який є частиною комісії Кучми-Гора.

Новий амбасадор ЗСА в Україні Стівен Пайфер сказав, що американські підприємства вбачають в Україні „великий, цікавий і потенційно прибутковий ринок". Однак він, як і інші західні урядовці, наголосив, що Україна повинна багато зробити для приваблення інвесторів: зменшити біюрократію і дати підприємцям можливість вирішувати свої суперечки з допомогою закону.

За словами Я. Каліцкі, комісія прийняла плян спрощення системи ліцензування, яка перешкоджає чужоземним і внутрішнім інвестиціям і сприяє корупції. За час своєї незалежности Україна привабила всього біля 2 блн. дол. чужоземних інвестицій, включно з 300 млн. дол. зі ЗСА.

Крім драконських законів у сфері податків і мита, інвесторів знеохочує широко поширена корупція в урядових колах і поширене злочинство, яке відстрашує закордонних інвесторів навіть від поїздок в Україну.

В. Пустовойтенко брав участь в економічному форумі

Київ(Р.Р.). — Прем'єр-міністер України Валерій Пустовойтенко вилетів до Давосу, Швайцарія, для участи у світовому економічному форумі, на який щороку збирається світова фінансова еліта. У цьому курортному містечку фінансові магнати зустрічаються „без краваток і протоколу". Звичайно вони запрошують на цю зустріч президентів тих країн, які становлять особливе зацікавлення для світового підприємництва.

Минулого року на зустрічі в Давосі був Президент України Леонід Кучма, який у своїй промові запевнив про політичну стабільність і невідворотність економічних реформ в Україні. Цього року в Давос поїхав В. Пустовойтенко, який виступить на засіданні, присвяченому ситуації в Україні. Передбачається також зустріч В. Пустовойтенка з президентом Світового Банку Вульфенсоном, міністрами закордонних справ Іраку та Канади, віцепрезидентами Південної Африки і Болівії, президентом Республіки Панама, керівниками міжнародних корпорацій та банків.

До Давосу запрошено також президента Казахстану Нурсултана Назарбаєва, президента Киргизстану Аскара Акаєва, голову російського уряду Віктора Чорномирдіна.

ПРП закликає створити коаліцію реформістських сил

Київ(Р.Р.). — Тут на пресовій конференції один з чільних представників Партії „Реформи і Порядок" (ПРП) Сергій Соболев повідомив, що партія закликала політичні організації і бльоки, які беруть участь у виборах, утворити коаліцію реформістських сил для перемоги у виборах та формування коаліційного уряду.

За словами Соболєва, участь у створенні коаліції не запропоновано лише кільком партіям: Комуністичній, Соціялістичній, Селянській, „Громаді", а також праворадикальним Соціял-Національній Партії України та УНА–УНСО.

На думку Сргія Терьохіна, навряд чи треба пропонувати участь у створенні коаліції також партії влади, тобто Народно-Демократичній Партії, зважаючи на останні дії Уряду, очолюваного представником НДП Валерієм Пустовойтенком С. Терьохін вважає, що указ Президента про твердий режим витрат з бюджету „суперечить цілям і завданням ПРП".

С. Соболєв зазначив, що попередні спроби об'єднати зусилля не мали успіху через ідеологічні неузгодження, в той час, як треба зайнятися принциповими економічними питаннями.

Новий козацький орден хоче стати „духовою державою"

Київ. — Представники українського козацтва України і Франції провели 17-28-го січня в Києві переговори, на яких постановили створити в Европі Лицарський козацький орден милосердя святої Софії, який з часом має перетворитися на „духову державу", повідомила УНІАР.

Крім ордену, який буде міжнародною гуманітарною, медико-рятувальною та соціяльно-екологічною асоціяцією, меморандум передбачає створення спеціялізованих виконавчих установ — Міжнародної козацької медичної служби та Міжнародного медико-рятувального Козацького Війська.

Французьку сторону на переговорах представляв Серж Ю. Фуке, головний отаман Українського козацтва Франції, один з лідерів міжнародного Комітету Симона Петлюри та повноважний представник Товариства колишніх вояків армії УНР у Франції. З української сторони брав участь Вячеслав Серьогін (Доленго-Цешковський), керівник Української козацької медичної служби, президент міжнародного Лицарського козацького ордену Зеленого Милосердя.

На переговорах визначено основні напрямки стратегічної діяльности нових організацій, обрано президента і віцепрезидента та узгоджено коло їх повноважень. Ухвалено і введено в дію Генераль

(Закінчення на стор. 3)

Президентський скандал набуває міжнародного звучання

Єрусалим, Ізраїль. — Відгукуючись на новий сексуальний скандал, що розгорівся довкола президента Билла Клінтона у зв'язку з його ймовірними стосунками з Монікою Левінскі, ізраїльська газета „Гаарец" висловила думку, що вся ця справа і її наслідки можуть спричинити нову хвилю антисемітизму в усьому світі, оскільки М. Левінскі є американкою жидівського походження.

Газета зі занепокоєнням підкреслює, що вже тепер, коли до остаточного з'ясування цієї історії ще далеко, все частіше лунають голоси, що цей скандал є навмисною провокацією жидів. На деяких серверах у комп'ютерній мережі Інтернет вже з'явилися статті зі заявами, що спрямований проти президента Б. Клінтона скандал і можливий на цьому ґрунті судовий процес є нічим іншим, як змовою жидів проти Америки.

На думку газети, якщо у висліді скандалу Б. Клінтонові доведеться зрезиґнувати, то американці ніколи не простять цього жидам і звинувачуватимуть їх у всіх своїх бідах. Газета „Гаарец" стверджує, нібито з країни в країну переходять чутки про те, що тепер, коли З'єднані Стейти Америки перебувають у стані економічного піднесення, у резиґнації Б. Клінтона можуть бути зацікавлені тільки жиди.

Президент запропонував новий бюджет Конгресові

Вашінгтон. — У понеділок, 2-го лютого, президент Билл Клінтон запропонував Конгресові черговий бюджет в сумі 1.7 трл. дол., який в основному опирається на майбутних політичних торгах між ним і республіканською конгресовою більшістю, бо пропоновані ним нові програми є узалежнені від згоди Конгресу на розрахунок тютюнової індустрії з Урядом.

Ця стратегія Президента є досить ризиковною, бо більшість ним запропонованих програм мали б бути фінансовані частиною грошей 65.5 блн. дол. впродовж наступних п'ятьох років від тютюнової індустрії за всякі її промахи та неточні дані щодо впливів куріння цигарет на людське здоров'я. Загальна сума розрахунків між Урядом і тютюновою індустрією виносить 368.5 блн. дол., але покищо Конгрес не дав ще своєї згоди на таке полагодження цієї справи.

Президент пропонує ужити згадані фонди тютюнової індустрії на фінансування декількох його головних програм з натиском на програми для дітей та медичного забезпечення.

Крім того, пропонований Президентом бюджет передбачає вже наступного року 9.5 блн. дол. надвишки, котра до 2003 року повинна б зрости до суми 218.7 блн. дол.

Ужиття на згадані програми грошей з розрахунків тютюнової індустрії збереже ненарушеною надвишку, котру згідно з плянами президента Б. Клінтона буде ужито на підсилення та захист системи соціяльного забезпечення.

Я. Арафат погрожує резиґнацією

Ґаза, Палестина. — Найближчі дорадники керівника Палестинської самоуправної території повідомили, що Ясір Арафат під час вашінгтонської зустрічі з Президентом ЗСА Биллом Клінтоном дав до зрозуміння, що зрезиґнує зі свого посту, якщо американські чинники не перестануть тиснути на нього у справі близькосхідного мирного процесу.

Нібито буквально Я. Арафат сказав Б. Клінтонові так: „Якщо ЗСА не перестануть вимагати від нас односторонніх поступок на користь ізраїльтян і я повернуся до Палестини з порожніми руками, то зберу нарід, скажу, що мирний процес зазнав поразки і зрезиґную".

Таку саму заяву Я. Арафат зробив і під час зустрічі з державним секретарем ЗСА Меделин Олбрайт.

У тому випадку, якби палестинський лідер здійснив свої погрози, ізраїльсько-арабський діялог справді зайшов би у глухий кут, оскільки Я. Арафат не має політичного спадкоємця, здатного продовжувати мирний процес.

ПРЕСОВЕ АҐЕНТСТВО РОЙТЕРС повідомило у четвер, 29-го січня, що Україна збільшила експорт і продаж зброї. У 1997 році Україна продала зброї на суму 2 блн. гривень (1 блн. дол.). Андрій Кукін, голова державного підприємства експорту зброї Укрспецекспорт підкреслив, що минулого року Україна підписала 170 контрактів. Сьогодні Україна є 20 з черги за величиною серед країн експортування зброї в світі, а ще у 1996 році вона була на 30 місці. Газета „День" повідомила, що купівля Пакистаном великого числа танків українського виробництва значно причинилося до збільшення загальної кількости проданої зброї.

В Україні

(З інформацій УНІАР)

СТУДЕНТ МАВ ФАЛЬШИВІ ГРИВНІ

ЛЬВІВ. — Тут затримано 20-річного студента Університету „Львівська Політехніка", який попався при спробі збуту 50-гривневої купюри. Міліціянти знайшли в затриманого 31 фальшиву купюру номіналом 10 гривень і дві фальшиві купюри номіналом 50 гривень. Під час обшуку в студентському гуртожитку, де мешкав студент, знайдено печатки-кліше для виготовлення різних документів. Продовжуються пошуки кліше для виготовлення грошей. За виготовлення фальшивих грошей закон передбачає кару до 10 років ув'язнення.

АРЕШТОВАНИЙ КАПІТАН ГОЛОДУЄ

ОДЕСА. — У слідчому ізоляторі Управління внутрішніх справ Одеської области голодує капітан військового транспортного корабля „Рівне" Олександер Калиниченко. Він протестує проти безпідставного арешту та утримання його у слідчій тюрмі на підставі дозволу військової прокуратури Одеського гарнізону. У військовій прокуратурі відмовилися прокоментувати цей факт, а моряки розповіли журналістам, що капітана арештували за побиття моряка, хоча сам моряк заявив, що до капітана „претенсій не має". Є й інші версії, в тому числі й така, що О. Калиниченко мав намір кандидувати до Одеської Міської Ради за підтримкою національно-демократичних сил.

ПОМЕШКАННЯ ДЛЯ Л. КАДЕНЮКА ПРИВЕДЕНО В НОРМУ

КИЇВ. — У зв'язку з публікаціями про надання першому космонавтові незалежної України Леонідові Каденюкові не вповні відреставрованого помешкання, журналісти звернулися за роз'ясненнями до Київської державної адміністрації та до Національної космічної агенції України. Обидві сторони підтвердили, що космонавт отримав трикімнатне помешкання на вулиці Воровського, 15, у будинку,реконструкція якого ще не закінчено. Зокрема в помешканні Каденюка не було внутрішнього оформлення, оскільки будівельники вважали, що космонавт захоче зробити це на свій власний смак. Тепер, коли з ним і його дружиною все погоджено, оформлення помешкання наближається до кінця і незабаром буде готове, сказав заступник начальника Національної космічної агенції Едуард Кузнецов.

ЧИСЕЛЬНІСТЬ ВІЙСЬКА БУДЕ СТАЛОЮ

КИЇВ. — Міністер оборони Олександер Кузьмук заявив, що чисельного зменшення армії і фльоти цього року не буде. „Мова йде про організаційне вдосконалення штатних структур Збройних Сил, зменшення управлінського апарату. У 1998 році не буде скорочено жодної бойової частини", — сказав він, виступаючи на колеґії Генеральної прокуратури України. Раніше О. Кузьмук заявляв, що зменшення війська відбуватиметься повільнішими темпами, ніж до тепер.

В. ПУСТОВОЙТЕНКО ПОГРОЖУЄ „НАДЗВИЧАЙНИМИ ЗАХОДАМИ"

КИЇВ. — 29-го січня, повернувшись з триденної поїздки по Херсонщині і Криму, прем'єр Валерій Пустовойтенко погрозив, що Уряд вдасться до „надзвичайних заходів у боротьбі зі зловживаннями в структурах виконавчої влади". За його словами, ці заходи будуть спрямовані на те, щоб побороти соціяльну кризу, яка склалась внаслідок невиплати заборгованости у платнях та інших соціяльних виплатах. У 1997 році за функціонуванням промисловости і сільського господарства Крим займав останнє місце серед усіх реґіонів України. Падіння виробництва в на півострові минулого року становило 24 відс. — найвищий показник в Україні.

САМОГУБСТВА В АРМІЇ

КИЇВ. — Головний військовий прокурор України Василь Кравченко повідомив, що минулого року в Збройних Силах зареєстровано 107 випадків самогубства. За його словами, ще п'ятеро військовослужбовців померли від знущання над ними. Ці дані В. Кравченко навів у зв'язку з нещодавнім випадком, коли один вояк покінчив життя самогубством, застріливши перед тим двох військовослужбовців. Встановлено, що він зазнавав „постійної психологічної шкоди" від знущання над ним.

ПРЕМ'ЄР ОБІЦЯЄ ВЧИТЕЛЯМ ЗАБОРГОВАНІ ПЛАТНІ

ЯЛТА. — 28-го січня прем'єр-міністер Валерій Пустовойтенко пообіцяв виплатити страйкуючим вчителям міста заборговані за 1996 рік платні і підготувати плян погашення заборгованости за 1997 рік. Прем'єр, який провів зустріч з вчителями під час відвідин Криму, доручив віцепрем'єрові Миколі Білоблоцькому перевірити діяльність міського виконавчого комітету, щоб з'ясувати, де поділися гроші вчителів. Крім того, він пообіцяв поклопотатися про звільнення ялтинського прокурора Миколу Германа за „незабезпечення законности в місті". Внаслідок страйку 620 ялтинських вчителів у місті не вчаться 11,360 учнів. Через суд задоволено 10,000 позовів учителів щодо невиплат платні, які вони, як і медики Ялти, не отримують в середньому по 10 місяців. До страйку, який триває від 8-го грудня, готові долучитися ще сім реґіонів Криму.

КРЕДИТ НА ВИРОБНИЦТВО ТРАКТОРІВ ДІСТАВ ҐАРАНТІЇ

КИЇВ. — Український Уряд надав ґарантії щодо кредиту Німеччини для фінансування виробництва і продажу тракторів Харківського тракторного заводу з двигунами німецької фірми. Сума контракту становить 73 млн. марок. Від Уряду ґарантії мав підписати голова Національної агенції реконструкції і розвитку Роман Шпек.

У СВІТІ

МИНУЛОЇ СЕРЕДИ, 28-ГО СІЧНЯ, Лаврент Кабіла, президент Конго обвинуватив Францію та дві доброчинні організації у допомозі повстанцям, які проявляють активну діяльність у східніх регіонах країни. Він твердить, що уряд Франції, комишенер для справ втікачів при Організації Об'єднаних Націй та доброчинна католицька організація Харітас, допомогають згаданим повстанцям і про це повідомлялося в радіо та телебаченні Конго. Даючи інтерв'ю, Л. Кабіла заявив, „все лихо має там свій початок", а не давав будь-якого вияснення в який спосіб ці закордонні угрупування допомагають повстанцям та не подав жодної причини цих обвинувачень. У Женеві Пол Стромберг, речник ООН заявив, що обвинувачення Л. Кабіли є фальшивими і він не знає чому президент Кабіла це робить.

В АМЕРИЦІ

У ЧЕТВЕР, 29-ГО СІЧНЯ, у Бірміґгемі в Алабамі стався вибух в одній з місцевих клінік абортів і в наслідок того загинув сторож і важко поранено 41-річну медсестру Емелі Лайонс. Саморобна бомба домашнього виготовлення, котру вмонтовано перед головним входом до Клініки медичного піклування для всіх жінок, вибухла о год. 7:30 ранку, а жертвою того вибуху був Роберт Сендерсон, 35-річний поліціянт, який там працював сторожем у вільний від своєї нормальної праці час, щоб мати додатковий заробіток. Згадана клініка вже нераз була місцем протестів, але досі ніхто не погрожував ані не попереджав про можливість таких екстремних заходів, щоб припинити її працю. Місцева влада покищо не мала жодних коментарів про успіхи слідства, котре проводиться з усією можливою швидкістю та вмінням.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc.

at 2200 Route 10, P. O. Box 280 Parsippany, N.J.07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510. UNA Fax: (973) 292-0900

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446 (914) 626-5641, Fax (914) 626-4638, e-mail: fqsst@aol.com

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли.

Головний редактор: Зенон Снилик

Periodicals postage paid at Jersey City, NJ 07302 and additional mailing offices.

Відлуння президентського зіставлення

Розумно і передбачливо міркували творці американської держави та її Конституції, коли ставили перші кроки та закріплювали підвалини для її існування. Тому не припадково в Конституції сказано, що Президент держави є зобов'язаний звітувати перед народом, а точніше перед Конгресом — обраними народом представниками, про стан унії. Ці Президентські зіставлення давали і дають громадськості можливість більш-менш об'єктивно оцінювати діяльність самого Президента і також працю партії, до якої він належить та майбутні пляни, як і бажання опозиції, а тим самим до певної міри мати можливість майже негайно та рішуче реагувати у найближчих виборах.

Будучи особисто слухачами зіставлень-звітувань про стан Унії кількох Президентів з обох партій, мусимо признати, що ця система американської демократії працює в загальному непогано. Вона дає можливість Президентові не тільки продемонструвати перед народом свої осяги чи майбутні пляни, але також у хвилинах непередбачених ситуацій вміло оберігає пост Президента — голови держави та головнокомандуючого збройних сил від будь-яких промахів особи, котра в даний час займає цей пост. Свідками саме такої ситуації були ми у вівторок, 27-го січня 1998 року, коли до звіту перед народом про стан Унії виступив президент Билл Клинтон, який останніх кілька днів до свого виступу став головною постаттю всяких звинувачень неморальної поведінки до можливого кривоприсяження включно. Не зважаючи на цю неприємну ситуацію, коли Б. Клинтон появився в залі Конгресу, то члени обидвох партій гучними оплесками вітали свого Президента, віддаючи цим шану інституції, котру він представляє.

Впродовж 72-ох хвилин свого звіту-промови Президент найперше підтвердив здоровий стан Унії та вміло підкреслив загальні осяги і впевнено окреслив майбутні пляни. До осягів зачислив: економічні успіхи, зменшення безробіття, злочинності та осіб на списках державної допомоги потребуючим, а пляни на майбутнє зібрав у десяткох преважливих точках, поділивши їх на внутрішньо-домашні та зовнішньо-закордонні. До перших приобіцяв представити збалансований бюджет на 1999 рік, три роки раніше від обіцяної Конгресові дати, запропонував конференцію в Білому Домі для винаходу способів поставити програму соціяльного забезпечення на більш стійкі підвалини, запропонував збільшити ставку мінімальної заробітної платні, пропонує видати 7.3 блн. дол. на затруднення 100,000 додаткових учителів і наполягав на тому, щоб спрямувати 21.7 блн. дол. на започаткування опіки для дітвори та подвоїти кількість тих дітей, котрі заслуговували б на державну допомогу.

Його пляни закордонної політики включають: обіцянку не допустити до ужиття Іраком зброї масового знищення, вимагає 18 блн. дол. вкласти зі сторони ЗСА до Міжнародного валютного фонду, щоб допомогти захитаній економіці Азії, звернувся за 1 блн. дол., щоб сплатити борг ЗСА до Організації Об'єднаних Націй, переконати Конгрес підтримати його рішення затримати американське військо в Боснії та умовити Сенат до схвалення договору про поширення НАТО.

Признати треба, що у своєму виступі Президент зумів підібрати найбільш популярні та актуальні проблеми, близькі до серця та зрозумілі пересічному громадянинові. Тільки такий вдалий політичний підхід до справи зумів відсунути на дальші пляни в очах громадськости всі його особисті переступлення неморальної поведінки, здобути підтримку в народі та до великої міри подивляюче здивування і безвихідність у супротивників-республіканців. Ці останні в майбутньому мусять дуже обережно ступати, щоб не наставити проти себе виборців, бо пропозиції представлені Президентом є надто близькими в їхньому щоденному житті, а тим самим і небезпечно їм протиставитися.

Мабуть, всі ці влучні пропозиції Президента під час його звітування перед народом були тим чинником, що викликали позитивне і голосне відлуння незаперечного схвалення.

Ярослав Гайвас

ЩО ПРИНЕСУТЬ БЕРЕЗНЕВІ ВИБОРИ?

В Україні дійшло до такого стану, що далі немає куди йти: далі — безвихідь та крайня небезпека. Чи суспільні й політичні провідники і ті, що хочуть ними бути, здають собі справу з цього? Чи вони бачать тільки себе і свої особисті інтереси?

„Отамани" все говорять...

Виборчі „отамани" та ведені ними гуртки говорять у своїх програмах про зміни. Але це вже запізно. Поступові зміни були можливі протягом минулих років. Тепер потрібен тільки радикальний злам, з яким прийшло б грунтовне усунення догперішнього стану, а не його латання тут і там. Саме на це прийшла органічна пора і переконання серед людських мас в Україні. Про це виразно говорять і в світі, особливо серед великодержав.

Центром лиха в Україні є Верховна Рада, яка зв'язує руки екзекутивній владі, а сама нездатна до конструктивної праці. Верховна Рада — це сором для нас перед світом. Про неї ходить безліч анекдот і жартів. Проблема полягає у людях, у депутатах, а серед них є немало таких, що прикриваються перед законом злодіїв, шахраїв і кримінальних злочинців. Й от ті самі „діячі" роблять усе можливе і неможливе, щоб знову стати народними депутатами і далі чинити беззаконня.

Чи не час переломити це і вибрати чесних і відповідальних народних представників? Великим щастям є, що Президент Л. Кучма має після виборів повтора року часу, щоб унеможливити зловживання, про які вже мріють численні майбутні обранці. Вони це знають, і тому тепер тільки й мови, щоб спаралізувати діяльність Президента. На жаль, перед виборами ситуація не обіцяє багато доброго. Партії та їхні лідери, замість перебувати серед людей, сидять у Києві та в інших більших осередках України і все „радяться". Чи вони можуть добитися перелому при березневих виборах? В існуючій ситуації вже можна рахувати тільки на народ, але для того треба було добре попрацювати серед нього. І якщо десяток карликових партій з карликовими лідерами здобудуть значне число місць у парламенті, то якою мовою, яким способом Президент міг би домовитися з ними?

В країні витворилися дивні суспільно-політичні обставини. З одного боку — велика кількість висококваліфікованих інтелігентів та професіоналістів, з другого — численні моральні лумпенпролетарі, що вириваються на всі позиції, особливо партійно-політичні, щоб без кошту і зусиль поживитися там. Вони натворили десятки отих карликових партійок, або приступають до таких з єдиним наміром здобути собі якусь вагу у суспільстві та мати шанси стати в ньому якимсь „чинником". І це ще збільшує небезпеку, що новий парламент не буде кращий від попереднього. Отже, одинока надія — у виборцях, щоб вони скинули з суспільства тягар отих нікудишніх, але амбітних кандидатів на провідників народу. Тому треба зробити все можливе, щоб голосуючі масово підтримали тих декілька великих та відповідальних партій, які є силою в суспільстві і зможуть, домовившись між собою, взятися до оздоровлення суспільства. Конгломерат тих людських карликів і їх таких самих партій — це є ніщо іншого, як відродження нашого історичного лиха — отаманії і „пашківських республік", які роз'їли і значно причинилися до катастрофи національно-визвольної революції 1917-20-их років. Тому лихові треба протиставитися усім національно-демократичним силам і свідомим громадянам.

Потрібна сильна і здорова коаліція

Коаліція, чесна і консеквентна, без всяких закулісових намірів — ось що тепер потрібно. Президент ще далеко не зіграв своєї ролі. Саме він і Народний Рух України, дві чи три більші національно-демократичні партії чи групи могли б створити силу, здатну до здійснення перелому. На жаль, в Україні забагато отаманщини, яку підсичують ліві, всіляка проросійська агентура та люмпени. Москва тепер особливо заметушилася. Оті „люкуллеві бенкети", риболовля і полювання, що їх пробує Москва влаштовувати Президентові України, розпалені такими виразними протиросійськими політичними заходами, як запрошення Естонії до Європейського союзу, за чим, очевидно, прийдуть інші балтійські країни. Останньо підписана у Вашінгтоні Хартія між ЗСА і Литвою, Латвією та Естонією, яка з одного боку декларує бажання тих республік вступити до НАТО, а з другого — заповідає американську активну й повну підтримку тому бажанню, хоч Москва і особисто президент Єльцин неодноразово заявляли, що не допустять до того. Заповіджена нова поїздка Президента Кучми до Москви не обіцяє нічого доброго. У з'ясованій вище ситуації Москва буде вдавати, нібито є готовою до поступок. Дивно, що Президент України не відмовився від такої поїздки тепер, коли в нього повні руки роботи і клопотів з березневими виборами.

Політичні лідери та відповідальні політичні формації мусять виконати як слід свої завдання. Але гірке слово упімнення належиться також суспільству України. Скидати всю вину на триста років неволі і чужу владу — не оправдує пасивності суспільства. Інші народи також були по триста і більше років поневолені. Чехи — рівно триста років, болгари — чотириста, серби — п'ятсот, ірландці понад шістсот, і тільки полякам обійшлося 150 роками, але зате вони за той час здійснили два великі повстання, а 1905 року — чимале революційне зрушення. Але коли прийшла їхня пора, вони собі дали раду.

На українську людину також не можна зсувати всю відповідальність. В час моїх недавніх довгих перебувань в Україні я мав чимало нагод приглянутися народові. Український нарід глибоко травмований. Ще пройдуть роки, заки він стане тим, ким повинен бути. Але пригляньтеся українським жінкам, які обробляють свої присадиби. Або учителям, які відроджують українське шкільництво! Отже, чому серед учителів є сотні й тисячі чесних, відданих народній справі й виконуючих взірцево свої професійні обов'язки, а немає таких серед суспільних діячів, немає серед політичних діячів? Подивіться на українських робітників пера, скільки актуальних наукових праць випускають вони з друку, хоч і фондів достатніх у них немає. Але є глибоке розуміння обов'язків супроти свого народу.

Глибше зрозуміти нову добу

Не тільки понадтристарічне поневолення, але є ще й інші причини нашого відставання. А серед них — фальшиве розуміння нової доби людства, в якій прийшлося жити нашому поколінню. Ми хвалилися своєю толерацією і не лише не торкали злочинців, але й допускали їх на високі пости; ми поблажливо ставилися до катів народу, мовляв, щоб не допустити „полювання на відьом", а ті кати поволі прийшли до себе і сіли народові на карк. У парламенті признано всі права депутатам, які відмовилися зложити присягу чесно служити своєму народові, який їх обрав. Отже, новому парламентові мусить бути поставлена вимога виконувати насамперед усі обов'язки, що належать до депутата. І добре, що вже впала публічна думка, що коли парламент не виконуватиме своїх обов'язків, може виникнути потреба його розв'язати. Всюди діє ця не лише моральна, але й політична норма.

Однаке пересусім треба спробувати зробити все можливе й законне, щоб в парляменті з'єдналися люди, що розуміють історичну вагу нинішньої доби для українського народу. В парляменті не бракувало людей типу голови Верховної Ради Олександра Мороза, але й вони ще не розірвали старих пут віджилих доктрин попередньої доби і підкорюють їм новочасні потреби народу. Виглядає, що до березневих виборів не вдасться добитися ділового порозуміння сил, що важитимуть у парляменті, але тоді треба конче створити передумови для такого порозуміння після виборів, коли виборча гор'ячка промине і можна буде спокійніше оцінювати життєві факти і потреби.

Не лише український народ і національно-культурні менщини в Україні, але й народи світу очікують від нового парламенту його розумного співволодіння державою, а це

(Закінчення на стор. 3)

Петро Лаврів,
(Випускник 1943 р.)

Стрийська гімназія, її професори й випускники

I

Хоча загально принято називати по-латинському "alma mater" (мати-годувальниця) університет, для нашого передвоєнного й воєнного покоління альма-матір'ю була гімназія. Як найдорожчий скарб бережемо табло абітурієнтів Стрийської гімназії 1943 року, оформлене мистцем Петром Обалем, який два роки вчив нас любити мистецтво, а в 1947-56 роках за наше виховання милувався красою казахського степу через три ряди колючого дроту.

Під час німецької окупації Львівський Університет був закритий, а перед „визволенням" у липні 1944 року нас доля-мачуха розкинула по світі й тільки деяким щасливцям з нашої VIII кляси (Петро Стасів, Василь Зарічний, Борис Криницький, Іван Лалак поталанило за океанами здобути вищу освіту й звання. На Україні фармацевтом стала покійна Стефа Убога, а я після 10-річної академії сталінських концтаборів закінчив заочно Алматинський інститут чужоземних мов, економічний факультет Казахського університету (також у Алматі) та трирічні курси французької мови в Москві. Майже рік затратили ми на вивчення найвищої совєтської науки: марксизму-ленінізму, яку не засвоїли завдяки добру, налитому в наші серця під час гімназійного навчання. Стрийську гімназію закінчили перед Першою світовою війною: 1892 — композитор Філарет Колесса, 1902 — о. Андрій Бандера (батько героїв Степана, Василя, Олекси, Богдана й політбранок Володимири, Марти, Оксани), 1909 — д-р Іван Мірчук, професори Михайло Білас і Михайло Дубицький, 1910 — полк. Андрій Мельник, між двома світовими війнами автор етимологічного словника української мови д-р Ярослав Рудницький, провідники ОУН Степан Бандера, Дмитро Грицай „Перебийніс", Олекса Гасин „Лицар", Патріярх УГКЦ Мирослав Любачівський і інші політичні й культурні діячі.

Ядро нашої групи випускників 1943 року зформував восени 1937 року викладач географії Богдан Солтис, опікун нашої 1б кляси І-ої Стрийської державної гімназії ім. маршала Юзефа Пілсудського (ч. 599), де в клясах „а" навчання велося польською, а в клясах „б" українською (за вийнятком польської мови, історії і руханки, які вели урядовою польською) мовами. Це був добродушний (незлопам'ятний) учитель, любитель італійської мови й театру (у гімназії він вів кружки італійської мови й аматорський драматичний). Як тільки питаний був не підготований, Б. Солтис називав його „чортом клятим", „дурнем", „драбом" і провіряв, як учень орієнтується на мапі. За неорієнтацію ставив двійки. Першого тижня навчання наш опікун порадив мені, щоб не дразнити викладачів-поляків, не носити вишиваних сорочок.

Найлютішим польським шовіністом був викладач польської мови Ґжиб, який не пропустив до другої кляси Василя Магаса з Лисович за те, що він у шкільному завданні написав, що в неділі й свята відвідує читальню „Просвіти". Не маючи грошей, щоб оплатити повну таксу на повторення першої кляси, В. Магас мусів припинити навчання.

В другій клясі гімназійній (8-ий рік навчання) опікун кляси Б. Солтис за дорученням директора гімназії Адамського агітував їхати на вакації до Гдині. Його підтримав наш однокласник Степан Цмоць: „Товариші! Поїдьте останній раз подивитися на польське Балтицьке море!" Солтис зареагував: „Чорте клятий! Під дверима може підслуховувати, що мовиться в клясі, терціян (сторож)".

У жовтні 1938 року стрийські українці провели демонстрацію на підтримку Карпатської України. Директор гімназії наказав зачинити двері й вікна, ходив по українських клясах і провіряв присутність. Відсутнього нашого однокласника Володимира Буричка виключив з гімназії. Вдруге В. Буричка виключив з гімназії в 1942 році директор Є. Форостина на вимогу Гестапо за приналежність до ОУН. Мотивував це тим, що краще вигнати з гімназії одного учня, ніж мають закрити гімназію. Загинув В. Буричко в підпільній боротьбі проти московсько-большевицьких окупантів у 1940-их роках.

(Закінчення буде)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ
Теодор Терен-Юськів

Блискучий дебют камерного хору „Київ"

Співати вперше в найважливішій концертовій залі світу Карнегі Голл в Ню Йорку про український люд й одержати знамениту критику в такій почитній газеті, як „Ню Йорк Таймс" — це не така проста справа, бо передусім треба мати свою власну державу. В московсько-большевицькій гробниці народів міг пнятися вгору тільки російський народ, інші мусіли нидіти і завмирати. Проте тепер уже і в незалежній Україні її уряд ще досить далекий від цілеспрямованості зайнятись докладніше піднесенням рідної національної культури. Тому саме народ, що творить незалежну державу, ворушиться, працює трохи не самотужки, щоб піднестись культурно.

Українське Міністерство Культури, між іншим, не спромоглося досі інформувати своїх громадян хочби про цікавий і досконалий камерний хор „Київ", відзначуваний чужими державами вже від кількох літ. А й українська еміграція не знає нічогісінько про існування і успіхи цього рухливого співочого гурту. Адже про мистецькі відзначення і нагороди хору „Київ" треба обов'язково, навіть і повторно повідомляти, бож їх, тих відзначень, у нас, покищо, не забагато.

Отже, „Київ" заснований у Києві вже 1990 року, а в 1992 році одержує диплом у Німеччині на хоровому конкурсі ім. Шумана. У 1993 році здобуває першу нагороду на міжнародному співацькому змаганні і першу нагороду 1996 року в Польщі. 1993 року здобуває у міжнародному хоровому змаганні в Ірляндії першу нагороду, а 1994 року — другу у Валії (Англія). „Київ" наспівав і декілька цікавих сі-ді платовок (Поліграм, Ар-Сі-Ей), які привертають до себе уваги. Клопіт, що вони ще замало рекламовані. Гарний, стислий огляд історії української музики подала в програмці концерту проф. Лідія Корній.

Організатором, диригентом і директором цього камерного хору (понад 20 членів) є талановитий та заповзятливий Микола Гобдич з Буткова в західній Україні. Студії покінчив він у Києві. Завдяки міжнародному успіхові „Києву" присвячують різні композитори свої твори (це ж почесть!), як Товнер, Швенк, Багвати, Твардовський, Станкович й інші.

Тут, у ЗСА, головно в Ню Йорку, не можна було закликати дуже нашу громаду, щоб поспішала на концерт „Києва", бо ніхто не знав, що цей ансамбль собою представляє. Адже і платівок його досі наші люди тут не мали. Однак величезна заля Карнегі виявилася зовсім добре заповнена. Допомогла доля реклама в американському радіо. Проте автобус, що привіз слухачів на концерт і зупинився перед залею, був заповнений... японцями.

Самий виступ і спів хору — це була справді неочікувана, просто захоплююча несподіванка. Вже сама пребагата програма концерту дивувала й імпонувала. Першу частину заповнила стара, прекрасна українська церковна, а другу — наша традиційна різдвяна-щедрівкова, сповнена мерехтливих інтонацій пісенність. З давніших музикотворців були заступлені Дилецький (XVII століття), Ведель, Лисенко, Стеценко, Леонтович, О. Нижанківський; з новіших — Станкович, Дичко, Степурко, Яківчук, Алжнєв й інші.

Спів хору від першого акорду прозвучав чисто, приманливо, самопевно. Гурт виявився уважливий до розмашних порухів диригента. Жіночі голоси не могли бути кращі; вони бо — це золото „Києва". Тенори звучать приємно, однак треба би хоч одного між ними з вільним, свобідним тембром, щоб не було звуку фальсетного. З басами щось подібне; до низького „ре" („де"), звук без закиду, „до" („це") дещо слабше. А де ж „сі-бі моль" („бе")? Треба неодмінно дістати баса-контриста. Це не легко, але конечно ще і тому, що баси не звучали, як німецькі чи англійські, а як українські. Наші баси мусять бути темброві і темнозвучні, а не як другі тенори у високих тонах. Порада диригентові: він не мусить співати сольо.

Найцінніша прикмета хору — це музикальність і чистота голосистості. Дикція майже задовільна, проте повинна бути ще чіткіша, бо на тому користає дуже важлива ритмічність співу. Крещенда чи ступневі зміщення у фразуванні помітні й успішні. Домінуенда дещо менше ефектовні. Чого хорові дещо недостає — це справжнє фортіссімо звуку. Яка шкода, що молодий Гобдич не чув хору неповторного Д. Котка; він умів видобути зі співаків фортіссімо, повнозвучну експльозію. Над цим мусить хор віддано попрацювати. Піаніссімо хор присвоїв собі, тільки належить частіше і довше послугуватись ним для насолоди слухачів. Учасники концерту напевно не забудуть першої точки унікального, чотирочастинного твору Веделя „Господи, Боже мой, на Тя уповах", а теж „Воскресного канону" Дилецького. Було виведено більше композицій упереше. Дуже популярного тут „Щедрика" Леонтовича ми почули принаймні тричі; дещо забагато. Крім таких улюблених колядок, як „Небо і земля" чи „На небі зірка ясно засяла" в обр. О. Нижанківського, чи не найпишнішою трояндою концерту була щедрівка „Павочка ходить", обр. Авдієвського. Кращої солістки не можна собі і уявити. А виявилась нею В. Бойко. Дуети, терцети і квартети були на потрібній висоті.

Кожний диригент мусить завжди брати під увагу психічний настрій публіки, особливо в закінченні концерту. Тут диригент „Києва" передав дещо куті меду. Він обвантажив різдвяними модерними обробками кінцеві точки. Це не було легко сприємливе для загальної публіки. І мимо готовости вчинити хорові стоячу овацію, спонтанність не спрацювала і момент для стоячої овації злегка проминув, хоч оплески не вщухали і френетично продовжувались. Значить, успіх концерту не був менший. І на другий раз, крім японського автобусу перед залею, буде й український. А одушевлені слухачі бурею оплесків і стоячою овацією відзначать спів цього надійного молодого хору та його диригента.

Концерт хору „Київ" у Ню Йорку спонзорувала новозаснована Фундація „Американські приятелі України".

„Відверто скажу: нелегко бути дружиною космонавта"

(Розмова з Вірою Каденюк)

Я розумію, що питання, з яким хочу звернутися до вас, не є оригінальним, однак не можу вас не запитати: скажіть, будь ласка, чи важко бути дружиною космонавта?

— Повірте, що нерідко сама задумувалася над цим питанням і не сумнівалася, що доведеться на нього відповідати, коли зустрічатимуся з журналістами. Щоб задовольнити вашу цікавість, можна сказати коротко, а можна і довго говорити. Так ось, коротко: „Ой, як нелегко бути дружиною космонавта!"

А тепер дозвольте трохи пофілософствувати, адже це властиве нам, жінкам. Відомо, що в світі немає жодної академії чи іншого навчального закладу, де готували б дружин космонавтів. В силу певних обставин та чи інша жінка може стати подругою життя людини, яка поставила собі за мету полетіти до зірок. Саме так сталося з моїм Леонідом: ще школярем, почувши про подвиг Юрія Гагаріна, він вирішив обов'язково наслідувати його приклад.

На світлині дружина космонавта Л. Каденюка, Віра.

Довгих двадцять років йшов мій чоловік до втілення своєї мрії в життя. Ця дорога, як може хтось уявляє, не була встелена квітами, багато довелося нам пережити, однак, як мені здається, маю право сказати, що всі ці роки я була вірною і відданою подругою Леоніда, намагалась завжди і у всьому йому допомагати. Так крок за кроком я ставала дружиною майбутнього космонавта.

— Мені розповідав Леонід, що, перебуваючи в групі космонавтів в Зоряному містечку, він одночасно займався випробовуванням військових літаків, зокрема винищувачів. Сподіваюсь, що вам довелося відчути на собі всі складності і ризик роботи летуна-випробовувача?

— Я щойно збиралась саме про це говорити. Дійсно, було так, як ви сказали. Професія випробовувача, як самі розумієте, одна з найбільш небезпечних, адже доводиться мати справу з найсучаснішими літаками, які щойно роблять перші кроки до неба. Знаєте, бували такі дні, а їх не перерахуєш, коли, проводжаючи чоловіка на летовище, не була впевнена чи повернеться він додому. Не є секретом, що чимало його товаришів загинуло під час виконання таких завдань.

Коли я чула гуркіт моторів, то на душі було легко, адже мала певність в тому, що з моїм чоловіком все в порядку. Але раптом настає тиша і відразу біжу на балькон, щоб побачити чи не летить Леонід. Мій стан в ці хвилини важко передати: нервуєш, не можеш собі місця знайти, та й діти припиняють бавитися, бояться навіть голосно говорити. Всі ми з-нетерпінням чекали повідомлень про те, як закінчився черговий полет. Повірте, і досі я прокидаюсь серед ночі в страху від того, ніби щось сталося з чоловіком під час полету, із полегшенням і невимовною радістю довідуюсь, що він поруч.

— Признаюсь, що не без хвилювання слухав вашу розповідь, впевнений: не кожна жінка погодилась би бути на вашому місці. Та продовжимо бесіду. Цікаво було б знати, чи стало вам спокійніше жити після того, як Леонід виключно зайнявся підготовою до космічного полету?

— Напевно, вам відома народна приказка, яка твердить, що хрін від редьки не солодший. Космонавтика, як і професія летуна-випробувача, вимагає від людини повної посвяти, і не менш, або ще більш ризикована. В той же час деякі заздрять космонавтам, адже їх нагороджують, на їх честь влаштовуються прийняття, про них пишуть в газетах, розповідається у телебаченні. Проте це тільки один бік медалі, а зворотний не дуже привабливий. Не всі знають, яких важких випробувань, неймовірних зусиль треба докласти людині, яка пов'язала своє життя з космосом.

Бувало приходить чоловік додому втомлений, змучений від перевантаження під час тренувальних зайнять в космічному центрі, в таких випадках я і мої сини завжди намагалися створити таку атмосферу, яка знімала б з Льоні напругу, щоб він відпочив, як кажуть, душею і тілом.

Нерідко чоловіки в подібних ситуаціях зручно влаштовуються на дивані з газетою, чи поринають в якусь телевізійну передачу. Та мій не такий, він намагається поговорити зі мною, з дітьми, довідатися про їх шкільні успіхи, прочитати цікаву книжку, або всім разом погуляти на повітрі.

— Ви проводжали Леоніда в космічну подорож, ви мали нагоду також зустрічати „Колюмбію". Цікаво, які були ваші відчуття в ці незабутні хвилини?

— Звичайно, я дуже хвилювалась, та це і не дивно, адже все життя мого чоловіка було присвячене цьому полетові, та й майбутнє своє він вба-чає тільки в космосі.

Але повернусь до мого стану, до почуттів, які заповнювали мене в ті незабутні дні. Може вам видасться незвичайним, але насправді це було так. Спробую пояснити. В той час мені чомусь пригадалися студентські роки, коли я вчилася в педагогічному інституті. Чимало було дуже складних іспитів, до яких вимагалося довго і ґрунтовно готуватися. І коли, нарешті, в заліковій книжці з'явилася чергова п'ятірка, то, здавалось би, треба відчути крила за спиною, а насправді на душі ніяких відчуттів, все перегоріло. Приблизно так було і на космодромі.

А тепер більш конкретно. Перед стартом „Колюмбії" всі дружини космонавтів приїхали на Кейп Канаверал, щоб попрощатися із своїми чоловіками, побажати їм щасливої космічної дороги. Коли шатл відірвався від землі і почав набирати висоту, дружина командира корабля Джін Креюель закрила очі, а я вигукнула: „Дай, Боже, щоб у них все було добре! Дай, Боже, щоб найскорше минули ці хвилини! Дай, Боже, щоб все, до чого вони так довго готувалися, закінчилось успішно!"

Правду кажучи, приземлення „Колюмбії" мене більш схвилювало. Пам'ятаю, що через півгодини після завершення полету, нам дозволили підійти до корабля. Як тільки Леонід вийшов з нього, я побачила його неголеним, це тому, що приземлились рано-вранці і просто не встигли привести себе до порядку. Та не це головне. Його очі світилися щастям. Мені нічого більш не треба було говорити, я зрозу-міла, що він задоволений, що він щасливий, а від цього я ледве не заплакала. Для мене бачити його щасливим, то найбільша радість, найбільша нагорода.

— Сподіюсь, що під час полету „Колюмбії" ви мали можливість спілкуватися із своїми чоловіками?

— Повинна сказати, що НАСА повсякчасно турбувалося про сім'ї астронавтів і найперше воно надало нам можливість спілкуватися із своїми чоловіками. Діє таке правило: якщо полет триває понад 10 днів, то родина одержує два побачення з допомогою телебачення.

Перший раз, ми, тобто я і мій син Дмитро, розмовляли з чоловіком і батьком на сьомий день, а вдруге — на десятий. Знаєте, це було просто прекрасно, ми були такі щасливі, що навіть важко передати словами наші почуття. Побачення тривало 15 хвилин, та після його закінчення нам дали касету із записом розмови. Бережу цей запис, як дорогу реліквію.

— Чи ви дали чоловікові в полет якийсь талісман?

— В глибині душі я суєвірна. У дружин астронавтів була можливість передати на борт корабля родинні світлини і до них додати гумористичний лист, який я склала разом із сином. Наші чоловіки нічого не знали про подарунки, вони довідалися тільки в день традиційного американського свята Дня Подяки. Згодом ці світлини Леонід показав нам під час наступного сеансу зв'язку.

— Наших читачів безумовно цікавитиме, як складалися ваші відношення із родинами американських астронавтів?

— Вважаю, що нам поталанило, адже опинились в такому чудовому гурті, яким є залога „Колюмбії". Наступного дня, після мого прибуття до Гюостона, командир корабля та його дружина запросили нашу родину до себе. Переступивши поріг їх будинку, я відразу відчула, що все буде добре. Так воно і сталося. Нас зустріли з відкритим серцем, не знали куди посадити, відразу встановилися взаємини відкритості, теплоти, бажання у всьому нам допомогти. Дружина командира Джін сказала мені: „Я буду твоєю подругою". Це не були просто слова, в їх щиросердості я мала змогу переконатися протягом всього часу перебування в Америці. Я постійно відчувала увагу, турботу і справжні дружні відносини.

В родинах астронавтів склалися добрі традиції, перш за все ходити один до одного в гості, під час цих відвідин ми обговорювали свої проблеми, обмінювалися новинами. Це були дуже цікаві і корисні зустрічі. Я відчула, що американці з радістю прийняли нас до себе.

Варто було б відзначити, що родини астронавтів є багатодітними. Так, наприклад, у командира корабля Кевіна Крегеля четверо дітей, а у летуна Стівена Лінді — троє. Молодому поколінню приділяється велику увагу, батьки турбуються, щоб діти росли здоровими, добре вчилися і були належним чином виховані. Цьому, на мій погляд, сприяє церква, яку, як батьки, так і їх діти регулярно відвідують.

— А що знали ваші нові друзі про Україну?

— Змушена визнати, що дуже і дуже мало, та завдяки нашим зусиллям американці не тільки довідалися багато цікавого про незалежну Україну, але, як мені видається, полюбили її. Я привезла з собою книжки про рідний край, фотоальбом про нашу чудову столицю, чимало касет із записами українських народних пісень. Леонід дуже їх любить і тому не дивно, що він з собою в полет взяв записи пісень, які виконує популярний співак Солов'яненко. Отже, вперше в космосі звучали українська мова та народні пісні.

— Благополучно завершився полет і ви почали збиратися додому. Як проходило прощання, чи були сльози в очах?

— Всіляка справа, як відомо, має свій початок і кінець. Прийшов час розлучатися з американськими та українськими друзями. Я взагалі жінка з сильним характером і не думала, що заплачу, сльози з'явились мимоволі. Риба без води не проживе, а людина без дружби.

Та розлучення буде недовгим, за деякий час ми знову зустрінемося. Японська космічна агенція запросила всіх астронавтів та їх дружин відвідати їх країну. Як відомо, Президент України Леонід Кучма очікує членів залоги в Києві, ця візита відбудеться в травні, коли в столиці зацвітуть каштани...

Анатолій Гороховський

Відзначення 80-их роковин IV Універсалу в Гартфорді

У неділю, 18-го січня ц. р., громада в Гартфорді, Конн., гідно відзначила знамениту історичну подію українського народу, проголошення IV Універсалом української самостійної держави.

В ранніх годинах в церквах були відслужені Богослуження в наміренні української держави та її народу.

О год. 3-ій по полудні в Українському Народному Домі відбулося святочне відзначення, започатковане американським національним гимном, а відтак голова Громадського комітету інж. Александер Пришляк коротким вступним словом підкреслив значення IV Універсалу та наш обов'язок пам'ятати про великі історичні події українського народу в державно-творчому аспекті.

Святочну доповідь виголосив директор української школи Ігор Стельмах. Молодий прелегент провів цікаву аналізу державного творення від першого до четвертого Універсалу, подаючи при тому підставові причини упадку української держави.

Святочною програмою вела Світлана Василів, котра вив'язалася із своїх обов'язків вправно, представляючи поодиноких виконавців.

Українська школа під керівництвом Лариси Гутникевич і дириґентурою Маріяни Герман виконала чотири пісні: „У горах Карпатах", народна пісня, обр. Б. Заревич, „Молитва до Пресвятої Богородиці", муз. Д. Бортнянського, „Пісня буде поміж нас", муз. В. Івасюка, і „Україно", муз. Тараса Петренка. Учні української школи виконали три деклямації: „Молитва за Україну" — Андрій Михайлюк, „Гості йдуть" — Павлусь Ліч, „Про Україну пам'ятай" — Володимир Розвадовський. Хор під керівництвом д-ра Олеся Кузьми виконав три пісні: „Живи, Україно", слова О. Олеся, муз. М. Гайворонського, „Пісня про Дніпро", муз. М. Майбороди, солісти Ігор Стасюк і Ярослав Заставський, „Ой гордопишний, пане господарю", муз. Миколи Леонтовича.

Сольові точки: „Пісня про Україну", слова Дмитра Павличка, муз. О. Білаша, виконав баритон Ігор Стасюк, при фортепіяновому акомпаньяменті Маріяни Герман, і пісню „Зелений Гай" — Ігор, Христина, Дарія Стасюки при акомпаньяменті бандури.

Кінцевою точкою був виступ танцювальної групи „Золотий промінь", під керівництвом Орленд Паган, котра виконала чотири танці: „Привіт", „Плескач", дівочий танець, „Повзунець", хлоп'ячий танець і „Гопак".

На закінчення голова Громадського комітету подякував усім виконавцям програмової частини та всім учасникам, котрі своєю участю звеличали нашу історичну минувшину. Українським національним гимном закінчено святочну частину.

П. Шагай

МИНУЛОГО ТИЖНЯ ПРЕЗИДЕНТ Билл Клінтон зробив новий жест у сторону народу та уряду Ірану в своїй святочній промові до мусулман у всьому світі. У промові переданій через „Голос Америки" та світову телевізійну мережу він сказав, що сподівається швидкого примирення з Іраном після майже 20-річної взаємного недовір'я. Крім того, він заявив, „ЗСА шкодують, що між нашими двома країнами існує таке відчуження". На його думку Іран є важливою країною з давньою і багатою культурною спадщиною, котрою іранці мають право гордитися. Він також підкреслив, що хоча існують розбіжності з деякими аспектами політики Ірану, то вони не є непоборними, тому він вірить, що знову можуть заіснувати добрі відносини між обидвома державами. Все це, як відгук на заввагу іранського президента Мохаммеда Катамі, котрий минулого грудня говорив про можливість діялогу.

Новий...

(Закінчення зі стор. 1)

ну міжнародну програму розбудови ордену та його спеціялізованих установ, а також спільний франко-український Координаційний комітет.

Новий козацький орден збирається поступово перетворитися в так звану „Духову Козацьку Республіку", яка, згідно з представниками ордену, „не претендуватиме на конкретні території й існуватиме в серцях і душах своїх співгромадян, простягаючи свою юрисдикцію всюди, де вони перебуватимуть".

Учасники прийняли рішення про спільну підготову та вишкіл майбутніх козацьких рятувальників на території Франції та України. Умовна назва програми „Паневромед-2000".

Що принесуть...

(Закінчення зі стор. 2)

значить — зміцнення, піднесення її ваги в світі, і що найважливіше — надійний захист її суверенности й незалежности та непорушність її кордонів. З боку Росії ще довго проявлятимуться намагання підпорядкувати собі якщо вже не українську державну цілість, то принаймні якісь її елементи. Але розумніші з росіян вже починають розуміти, що українська держава — це тривалий факт, а ті, що хотіли б вдатися до звичних агресивних аспірацій, практично не мають відповідних сил. Росія ззовні показує чималі тріщини, її фундаменти втратили потугу, потрібну для відновлення імперії. Не вдалося це Лондонові, не вдалося Парижеві, не вдалося Голляндії, Бельгії, Еспанії, не вдасться тим більше Москві.

У „Свободі" ч. 19, четвер 29-го січня 1998 р. у подяці св. п. ЛІДІЇ МИРОСЛАВИ ДАНИЛЮК зайшли друкарські помилки: на квіти, овочі і печиво прислали АЛЕКСАНДРА ПАТКОВСЬКА, а не Пашковська. На будову Собору Зарваницької Божої Матері зложили: БОГДАНА МЕЛЬНИЧУК, а не Богданна. На Допомоговий Фонд Чорнобиля СУА зложили: ЛЕСЯ ПЄХ, а не Вєх, БОГДАНА МЕЛЬНИЧУК, а не Богданна. — Адміністрація.

Ділимося сумною вісткою, що 28-го січня 1998 р. відійшла у вічність на 105-му році життя

бл. п.
ОЛЕНА НАЗАР
з дому ЗУБИК

ПАНАХИДА відбулася в понеділок, 2-го лютого, 1998 р. в церкві св. Албана St. Louis, MO.

В глибокому смутку залишилися:

син	— БОГДАН НАЗАР з дружиною ІНКОЮ
донька	— ОРИСЯ ЗІНИЧ з мужем ЯРОСЛАВОМ
внуки	— ЛЮБА САВЧАК з родиною
	— ШІРЛІ ОЛЕЙКО БОЄТ
	— КІКІ ЗІНИЧ
	— ЮРКО ЗІНИЧ
сестра	— ДАРІЯ ЖАРСЬКА з мужем ЕДВАРДОМ
правнуки	— КАТЯ, ГАЛЯ, ГРИЦЬ САВЧАКИ
	— ЙОНАТАН ОЛЕЙКО
родини	— ШОХІВ, РЕЙНАРОВИЧІВ, ЗУБИКІВ
	— КОЧЕРЖУКІВ і ЗІНИЧІВ

та ближча і дальша родина в ЗСА й Україні.

Па, дорога мамусю і бабусю!
Вічна пам'ять

Замість квітів прошу складати датки на сиріт в Україні.

Ділимося сумною вісткою з рідними і знайомими, що 27-го січня 1998 року у Філядельфії на 92-му році життя упокоїлася в Бозі наша найдорожча МАМЦЯ, БАБЦЯ і ПРАБАБЦЯ

бл. п.
ГАЛИНА КРОХМАЛЮК з дому ДВОРЯНИН

член ОУН, віддана пластунка та ентузіяст пластового виховання української молоді. Зв'язкова юнацьких куренів і командантка пластових таборів в Европі та ЗСА. Член пластового куреня „Ті, що греблі рвуть".

Похорон відбудеться на могилі родини в Мюнхені, Німеччині. Служби Божі в сороковий день відправлятимуться 7-го березня в церквах:

св. Варвари у Відні;
св. Володимира у Парижі;
української катедрі в Мюнхені.
8-го березня св. Арх. Михаїла, Дженкінтавн, Па., о год. 8:30 ранку.

У глибокому смутку:

дочка Христина Старух з мужем Ігорем у Відні,
внучка Рослана і правнучка Уляна у Відні,
внук Ждан з дружиною Дельфіною і правнучка Дафні у Парижі.

Замість квітів на могилу просимо складати пожертви на відбудову пластових таборів на Соколі в Україні.

Пожертви просимо слати на:

Plast Conference "SOKIL"
c/o Dr. Orest Havryluk
321 Linden Drive
Elkins Park, PA 19027 USA

Вічна їй пам'ять!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СУБОТА, 7-го ЛЮТОГО 1998 р.

Ню Йорк, Н.Й. Річні загальні збори Т-ва св. Володимира, Відд. 130 УНСоюзу відбудуться о год. 2:30 по полудні помешканні Т. Гнатишин 24 East 7th St., Apt 4-C., New York, N.Y. У програмі зборів: звіти Управи та Контрольної Комісії, вибів нової Управи на 1998 рік, вибір делегата і його заступника на 34-ту Конвенцію УНСоюзу. Просимо взяти участь у цих важливих зборах. Після зборів перекуска. Юрій Юрків — секретар Відділу.

Українські космонавти закінчили в Ню Йорку відвідини українських громад в ЗСА

Ню Йорк. — Після успішних відвідин українських осередків в Чикаго, Клівленді, Вашінгтоні, Філядельфії і Нюарку уславлені українські космонавти, полковник Леонід Каденюк і його дублер д-р Ярослав Пустовий, відвідали на закінчення Ню Йорк, де в суботу, 10-го січня мали аж три зустрічі з українською громадою. В полудневих годинах вони зустрілися з українською молоддю місцевих суботніх шкіл, в більшості членами молодечих організацій СУМ і Пласт, кількість яких доходила до 350, а відтак з громадянством і у вечірніх годинах — з членами Товариства Українських Інженерів Америки, як також інших організацій Ню Йорку в приміщеннях Українського Інституту Америки.

Треба підкреслити з признанням, що усі ці зустрічі так в Ню Йорку, як також в інших містах, де проживає велика кількість українців, переведено завдяки ініціятиві та послідовності дії ТУІА і його Управи, яка завчасу звернулася через українську амбасаду з відповідним запрошенням до тих справді надзвичайних гостей та перевела організаційно, як також фінансово, поїздку до поодиноких осередків.

Про відвідини та їх перебіг в усіх місцевостях були вже вміщені відповідні повідомлення в нашій пресі. Імпрези в Ню Йорку стали немов завершенням усіх зустрічей з громадою діяспори, яка нашим космонавтам була досі незнана. Але також для учасників зустрічей було це особливим переживанням, на яке звернув увагу інж. Володимир Гнатківський у своєму привітальному слові в Українському Інституті Америки, кажучи, що ми вітали в ЗСА різних славних і достойних гостей з України, включно з двома Президентами, але і не снилося нікому, що буде щастя вітати також перших українських космонавтів, що були визначені летіти в космос зі своїми американськими співтоваришами.

Група інженерів з космонавтами в УІА (сидять, справа): Л. Добрянський, голова ТУІА, д-р Я. Пустовий, Л. Каденюк і інж. В. Гнатківський.

Заля з учасниками зустрічі в школі св. Юра. Промовляє Л. Каденюк; за столом д-р Я. Пустовий.

Група дітей з космонавтами на зустрічі в залі школи св. Юра.

(Світлив Я. Кулинич).

Так, Л. Каденюк під сучасну пору перший український космонавт, що кружляв довкруги землі як представник вільної української держави, під синьо-жовтим прапором, і його дублер Я. Пустовий стали винятково дорогими і почесними гостями української спільноти в ЗСА, а передусім українських інженерів.

Численно зібрані гості в УІА мали нагоду послухати вражень обох космонавтів так про їхню працю та переживання, як також про зустрічі зі земляками. Особливо зворушила їх кількість та зацікавлення української дітвори, яка ставила їм такі цікаві питання, як і „дорослі" учасники зустрічей. Присутні в УІА мали нагоду ставити своїм гостям так само численні питання, як ранком дітвора у залі школи св. Юра, а відтак зібрана там громада. Гості відповідали радо і щиро, зокрема дублер д-р Я. Пустовий. Він з молодечим захватом говорив про це, як людині потрібні ширші обрії, про майбутні полети і про омріяну в них участь. Обидва космонавти ствердили, що було б добре використовувати супутники для мирних цілей, однак на це потрібні величезні фонди, яких Україна у своїй скрутній фінансовій ситуації тепер не має. Але вони оптимісти і вірять в дальші успіхи України на цьому полі.

На закінчення цікавої розмови голова ТУІА д-р Лев Добрянський вручив дорогим гостям грамоти почесного членства в ТУІА, як також видану ще в 1972 році ТУІА книжку Ю. Кондратюка „Завоювання міжпланетних просторів", за редакцією інж. Юрія Гончаренка і Михайла Ількова, які переклав з російської мови В. Давиденко.

Присутні ще довго у невимушеній розмові мали нагоду пізнати краще дорогих гостей, між якими була також дружина Л. Каденюка, Віра та один з малолітніх синів, як теж зробити з ними ряд світлин. Наступного дня, у неділю, 11-го січня, наші космонавти повні вражень відлетіли авіялінією „Україна" до Києва, де відтак відбувся окремий вечір з присутністю Президента України і наданням звання генерала Л. Каденюкові та доляровими стипендіями для обидвох.

О. К.